

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansiering 2014

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2014

L 1796-9549

ISSN 1796-9549 (HÄFT.)

ISSN 1796-9654 (PDF)

URN:NBN: VTV-B42015RD

[HTTP://URN.FI/URN:NBN: VTV-B42015RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b42015rd)

LÖNNBERG PRINT & PROMO

HELSINGFORS 2015

Till riksdagen

Statens revisionsverk har övervakat iakttagandet av partilagens (10/1969, ändrad 683/2010) bestämmelser om bidrag samt uppgörande och inlämnande av handlingar som bör redovisas under perioden 1.9.2013–31.8.2014.

Statens revisionsverk lämnar den i 9 e § 5 mom. i partilagen avsedda årliga berättelsen om sin verksamhet i tillsynen över partifinansieringen.

Helsingfors den 13 maj 2015

Generaldirektör

Tuomas Pöysti

Ledande redovisningsrevisor

Klaus Krokfors

I partilagen (10/1969, ändrad 638/2010) har för partier och partiföreningar föreskrivits förpliktande bestämmelser vilka främjar öppenhet i finansieringen.

Syftet med bestämmelserna är att öka partifinansieringens öppenhet genom att särskilt beakta de rekommendationer som Europarådets organ mot korruption GRECO har gett Finland. Allmänheten bör för att kunna bedöma eventuella bindningar ha tillräcklig information om finansieringen av partiernas grundläggande verksamhet och valkampanjer.

Statens revisionsverk övervakar hur de bestämmelser i partilagen som avser bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt uppgörande och inlämnande av med detta anknutna handlingar iakttas i de övervakade sammanslutningarnas verksamhet.

Revisionsverkets tillsynsobjekt, det vill säga partierna, de i understödsbeslutet avsedda föreningarna samt de partinära sammanslutningarna har lämnat in sina bokslutshandlingar för 2013 till det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen.

Till registret för redovisning av partifinansieringen meddelades under 2014 med aktuella redovisningar bidragsprestationer till partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar till ett totalt belopp av närmare 2,8 miljoner euro. Det redovisade beloppet är totalt över 2,6 miljoner euro 2013 och 3,1 miljoner euro 2012 och stödbeloppet för 2011 är 2,6 miljoner euro. En del av kompletteringarna följer av de granskningar av partifinansieringen som utförts under de fyra senaste åren.

På basis av den granskning som hänfört sig till tillsynsobjekten kan konstateras, att de aktuella redovisningarna av partifinansieringen efter kompletteringar till väsentliga delar är riktiga och till väsentliga delar ger riktiga uppgifter om de bidrag som de övervakade sammanslutningarna har fått.

De övervakade sammanslutningarnas bokföring har som regel skötts adekvat så, att det har varit möjligt att verkställa tillsynen över bestämmelserna i partilagen på basis av bokföringen. Revisionsverket understryker emellertid alltjämt, att alla bokföringskyldiga ska hålla sin bokföring à jour så som avses i bokföringslagen.

Det är också skäl att ägna uppmärksamhet åt dokumentationen om lån och avtal, bokföringens förvaring och specifikationsätt, hanteringen av kassamedel, medlemsavgifter och felaktiga transaktioner, och betydelsen av återbetalning av bidragsprestationer. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem.

I valet av revisorer för de övervakade sammanslutningarna och i revisionsberättelserna har fortfarande observerats brister. Till revisorer har inte alltid valts auktoriserade revisorer. Revisorerna har inte heller alltid i sina revisionsberättelser inkluderat de uttalanden som krävs enligt 9 c § i partilagen.

Vid granskningen observerades inga väsentliga bidragsprestationer som skulle ha stridit mot begränsningarna i fråga om bidrag enligt 8 b § i partilagen.

Innehåll

1	Lagstiftning som ska iakttas vid tillsynen över partifinansieringen	11
1.1	Redovisningsskyldiga och uppgifter som ska lämnas till revisionsverket enligt partilagen	13
2	Tolkningssituationer med anknytning till inlämnandet av uppgifter	19
3	Statens revisionsverks tillsyn över partifinansieringen	25
3.1	Revisionsverkets åtgärder i tillsynen över partilagen	27
3.2	Granskningens mål och tillämpade kriterier	29
3.3	Begränsningar i tillsynen	31
4	Redovisning av partifinansieringen och åtgärder i fråga om dem	33
4.1	Tillsynsobjektens bokförings- och bokslutsförfaranden	35
4.2	Tillsynsobjektens revisionsberättelser	38
4.3	Inlämnande av tillsynsobjektens bokslutsuppgifter samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen	40
4.4	Aktuella redovisningar och komplettering av dem	42
4.5	Iakttagande av begränsningarna i fråga om bidrag	45
	Slutledningar	49
	Bilaga	53

1 Lagstiftning som ska iakttas vid tillsynen över partifinansieringen

I partilagen (10/1969, ändrad 638/2010) har för partier och partiföreningar föreskrivits förpliktande bestämmelser med vilka eftersträvas öppenhet i finansieringen. Syftet med bestämmelserna är att öka partifinansieringens öppenhet genom att särskilt beakta de rekommendationer som Europarådets organ mot korruption GRECO har gett Finland. Allmänheten bör för att kunna bedöma eventuella bindningar ha tillräcklig information om finansieringen av partiernas grundläggande verksamhet och valkampanjer. En större öppenhet i partifinansieringen än tidigare antas utöka förtroendet för den politiska verksamheten och sålunda även förbättra röstningsaktiviteten. Målet är också att förhindra korruption och på osakliga bindningar baserat inflytande på partiernas verksamhet.

I partilagen har intagits bestämmelser om bidrag till partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar. Enligt lagen ska som bidrag i princip räknas alla prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Endast vissa i lagen uttryckligen nämnda prestationer är inte bidrag och omfattas således inte av regleringen.

Enligt lagen ska som bidrag i princip räknas alla prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer

Regleringen i partilagen gäller också för partinära sammanslutningar. Med partinära sammanslutning avses en sådan sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke anmäler till statens revisionsverk som en partinära sammanslutning.

I partilagen har också intagits bestämmelser om begränsningar för mottagande av bidrag. Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Denna begränsning gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning. Vidare har föreskrivits om förbud mot att ta emot bidrag från vissa offentligrättsliga samfund samt om förbud mot att ta emot utländska bidrag samt sådana bidrag vilkas givare inte kan klarläggas.

För partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar har i partilagen föreskrivits skyldigheten att till statens revisionsverk redovisa erhållna bidrag till ett värde av minst 1 500 euro och deras givare. De uppgifter som ingår i den så kallade aktuella redovisningen publiceras i det register över redovisning av partifinansieringen som upprätthålls av statens revisionsverk.

Partierna och de i understödsbeslutet avsedda föreningarna ska

specificera sina valkampanjers kostnader och finansiering. I specifikationen av valkampanjernas kostnader ska dessutom särskilt nämnas bidrag om minst 1 500 euro och dess givare. Uppgifterna sparas i registret över redovisning av partifinansieringen och är tillgängliga för allmänheten. Det må emellertid konstateras, att de första specifikationerna av valkampanjens kostnader och finansiering skulle inlämnas till revisionsverket först tillsammans med bokslutsuppgifterna för 2011.

I bestämmelsen om ändring av partilagen (638/2011) har också regleringen av tillsynen över partierna förnyats. Tillsynen över partierna verkställs av statens revisionsverk, justitieministeriet samt revisorerna för ifrågavarande sammanslutningar eller stiftelser.

Enligt partilagen är revisionsverkets tillsynsuppgift som hänförelse till partierna, distriktsorganisationerna och i understödsbeslutet nämnda föreningar sekundär. Justitieministeriet svarar med stöd av partilagen för den tillsynsuppgift som ankommer på statsunderstödsmyndigheten för partistödet. Uppgifterna om extern finansiering samt transaktioner som gäller valkampanjen är en del av det bokslut som görs upp enligt bokföringslagen och partilagen och föremål för revision enligt revisionslagen. Revisorerna ska enligt lagen uttala sig om de erforderliga uppgifternas riktighet i partiets, distriktsorganisationernas och understödsomtagande sammanslutningarnas revisionsberättelser. Revisorn för en partinära sammanslutning ska ta ställning till riktigheten i specifikationen av de erhållna bidragen. Revisionsverket fullgör sin tillsynsuppgift självständigt och oavhängigt baserat på sin egen granskningsplan.

Statens revisionsverk övervakar iakttagandet av partilagens bestämmelser om bidrag, specifikation av kostnader för och finansiering av valkampanjen samt uppgörandet och inlämnandet av handlingar i anknytning här till. Justitieministeriet övervakar iakttagandet av partilagen till den del tillsynen inte ankommer på statens revisionsverk.

Statens revisionsverk kan vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet. Förutsättningen är emellertid, att tillsynsobjektet har fått en uppmaning i saken och att försummelsen är som helhet betraktad väsentlig.

I partilagen ingår en bestämmelse om återkrav av partistödet. Statsrådets allmänna sammanträde kan bestämma att utbetalningen av partistöd som beviljats som statsunderstöd ska upphöra och att understöd eller en del av det som redan betalats ut ska återkrävas enligt vad som i statsunderstödslagen bestäms om återkrav. Det kan dock bestämmas att utbetalningen ska upphöra eller att understöd som redan betalats ut ska återkrävas också i fråga om ett parti som väsentligen försummar en skyldighet som tillkommer det enligt partilagen.

Revisionsverket fullgör sin tillsynsuppgift självständigt och oavhängigt baserat på sin egen granskningsplan

1.1 Redovisningsskyldiga och uppgifter som ska lämnas till revisionsverket enligt partilagen

I partilagen har föreskrivits om lämnande av olika uppgifter till statens revisionsverk. I det följande behandlas vilka uppgifter som ska lämnas till revisionsverket och vilken instans som är skyldig att lämna dessa uppgifter.

Figur 1: Redovisningsskyldiga och deras redovisningar enligt partilagen

Aktuell redovisning

Enligt 8 c § i partilagen ska en redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning har fått och uppgift om givarens namn lämnas till statens revisionsverk. Redovisningen ska lämnas, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som partiet, partiföreningen eller den partinära sammanslutningen har erhållit från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Den aktuella redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger 1 500 euro. Om bidrag som getts av en och samma givare bör således vid behov lämnas flera redovisningar. Detta innebär att redovisningen ska kompletteras alltid när följande gräns på 1 500 euro överskrids (t.ex. 3 001 euro, 4 502 euro osv.).

När givaren är en och samma definieras av givarens rättskapacitet.

Statens revisionsverk tar inte emot och behandlar inte en redovisning som lämnats om ett bidrag vars värde understiger 1 500 euro. När redovisningen kompletteras kan den bidragssumma som redovisas emellertid vara mindre än 1 500 euro. Redovisningen ska lämnas in den 15:e dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget. Därefter lämnade redovisningar tas emot som försenat anlända.

Redovisningarna tas endast emot elektroniskt.

Partilagens 8 c §, i vilken föreskrivs om aktuell redovisning, har tillämpats från och med den 1 januari 2011. Den första aktuella redovisningen kunde således lämnas för bidrag som mottagits i januari 2011.

Partiet sörjer för att lämna aktuella redovisningar. Partiet ska också sörja för att partiföreningarna och de partinära sammanslutningarna lämnar aktuella redovisningar av sina erhållna bidrag.

I det elektroniska redovisningssystem som upprätthålls av statens revisionsverk har möjliggjorts, att partierna kan tilldela sina partiföreningar och partinära sammanslutningar rätt att för egen del lämna aktuella redovisningar. Det är då partiets ansvar att i det elektroniska redovisningssystemet införa basuppgifter om partiföreningen. Partiet har emellertid skyldighet att sörja för att redovisningarna lämnas på det sätt som avses i partilagen. Partinära sammanslutningar införs i datasystemet hos statens revisionsverk på basis av inkomna anmälningar. Därefter kan den användare som meddelats som den partinära sammanslutningens företrädare göra den aktuella redovisningen å den partinära sammanslutningens vägnar.

Alla aktuella redovisningar finns i elektronisk form i revisionsverkets redovisningsregister på verkets webbplats, varifrån var och en har rätt att få uppgifter och avskrifter.

Partiets och i understödsbeslutet avsedda föreningars bokslutshandlingar

Partiet ska lämna till revisionsverket partiets och de i 9 b § i partilagen avsedda i understödsbeslutet avsedda föreningarnas bokslut tillsammans med bilagor, revisionsberättelse, specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen, en redovisning av hur statsunderstödet har använts samt de uppgifter som ingår i de i partilagens 8 c § föreskrivna aktuella redovisningarna. Partiet är således skyldigt att lämna ovan nämnda uppgifter om dessa sammanslutningar. Om lämnandet av uppgifterna har föreskrivits i partilagen.

Redovisningen ska lämnas in på elektronisk väg den 15:e dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget

Att lämna in bokslutshandlingarna gäller således för partiet och i understödsbeslutet avsedda sammanslutningar. Övriga partiföreningar ska inte lämna in ovan nämnda uppgifter till revisionsverket.

Partiet lämnar till Statens revisionsverk partiets och, då partiet erhållit statsunderstöd, den i understödsbeslutet avsedda partiföreningens revisionsberättelse, bokslut jämte bilagor samt de i partilagens 9 a § 1 mom. avsedda redovisningarna av hur statsunderstödet har använts, de uppgifter vilka ingår i de aktuella redovisningarna samt en specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen. Kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen ska enligt en föreskrift av statens revisionsverk (361/41/2011) specificeras och lämnas på en av statens revisionsverk fastställd elektronisk blankett.

Partiets bokslut tillsammans med bilagor, revisionsberättelsen, redovisningen av hur statsunderstödet har använts samt de uppgifter som ingår i de aktuella redovisningarna lämnas till statens revisionsverk genom det elektroniska redovisningssystem som verket upprätthåller i det allmänna datanätet.

Statens revisionsverks elektroniska redovisningssystem möjliggör, att en i understödsbeslutet avsedd förening kan lämna ovan nämnda handlingar i form av datafil till partiet och partiet godkänner handlingarna för att lämnas vidare till revisionsverket.

Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen ska lämnas med den elektroniska redovisningsblanketten till statens revisionsverk tillsammans med bokslutet för det år under vilket valet har hållits. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen vid riksdagsvalet 2012 har således lämnats tillsammans med bokslutsuppgifterna för 2012. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen vid Europaparlamentsvalet lämnas på motsvarande sätt tillsammans med bokslutsuppgifterna för år 2014.

Statens revisionsverk publicerar de till verket inlämnade uppgifterna utan dröjsmål i sitt redovisningsregister. Handlingarna publiceras i den form i vilken de har inlämnats.

Att lämna in bokslutshandlingarna gäller för partiet och i understödsbeslutet avsedda sammanslutningar

Partinära sammanslutnings bokslutshandlingar

En partinära sammanslutning är en sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke anmäler till statens revisionsverk som en partinära sammanslutning. Partilagens 8 a § 1 mom. ger endast partierna möjlighet att anmäla någon annan sammanslutning, stiftelse samt till sammanslutningen eller stiftelsen knuten fond med dennas samtycke som

en partinära sammanslutning. Sålunda kan endast ett parti som finns antecknat i det av justitieministeriet upprätthållna partiregistret anmäla andra sammanslutningar, stiftelser och deras fonder som sina partinära sammanslutningar. En sådan förening, som inte själv finns antecknad i partiregistret, kan inte heller ha här avsedda anmälda nära sammanslutningar som anmälts av den själv.

En sammanslutning eller stiftelse som har anmälts som partinära sammanslutning lämnar till statens revisionsverk sin revisionsberättelse och sitt bokslut tillsammans med bilagor, en specifikation av erhållna bidrag samt revisorernas uttalande om det, huruvida bestämmelserna i partilagen om bidrag och begränsningar i fråga om bidrag har iakttagits i den partinära sammanslutningens verksamhet. Redovisningsskyldig för dessa uppgifter är således ifrågavarande partinära sammanslutning. Den sammanslutning eller stiftelse, vars fond har anmälts som partinära sammanslutning, lämnar in handlingarna.

Uppgifterna lämnas till statens revisionsverk i elektronisk form i den av revisionsverket upprätthållna webbtjänsten. De uppgifter som lämnats till revisionsverket införs med undantag för specifikationen av bidrag inte i det av revisionsverket upprätthållna registret över redovisningar. Uppgifterna och handlingarna kan lämnas in endast i elektronisk form.

Skyldigheten att lämna in den partinära sammanslutningens bokslutshandlingar uppkommer för den räkenskapsperiod, under vilken den har anmälts till statens revisionsverk som partinära sammanslutning.

En partinära sammanslutning eller stiftelse ska lämna in sin revisionsberättelse och sitt bokslut jämte bilagor samt övriga erforderliga handlingar

2 Tolkningsituationer med anknytning till inlämnandet av uppgifter

Inom ramen för sitt tillsynsuppdrag ska statens revisionsverk säkerställa att bokslutsuppgifterna lämnas in. I de uppgifter som lämnats för 2013 har inte framkommit väsentliga tolkningsfrågor vad bokslutshandlingarna angår med undantag för situationer, där undertecknat bokslut inte har lämnats till revisionsverket.

Partiet, partiföreningen och den partinära sammanslutningen ska lämna en aktuell redovisning till statens revisionsverk, ifall det bidrag som erhållits från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Bidrag som begrepp har definierats i partilagen.

Som bidrag räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte följande prestationer, vilka inte har ansetts föranleda fara för att bindningar ska uppkomma.

Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster

Motiveringen till att sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster avgränsats utanför redovisningsskyldigheten är av praktisk natur. Värdet av frivilligarbete och olika gratistjänster, såsom rabatter, är mycket svårt att fastställa, och redovisningarna vore således inte kommensurabla, om det skulle förutsättas att sådana uppskattningar görs i redovisningarna. Det är dessutom skäl att beakta frivilligarbetets förändrade karaktär. Sakkunskap accentueras nuförtiden mera i kampanjerna än den använda tiden.

Sedvanligt frivilligarbete är frivilligt, oavlönat arbete. Arbetet betraktas som frivilligarbete så länge det för arbetet inte betalas lön, även om det är fråga om en yrkesperson inom branschen. Om någon annan än kandidaten betalar yrkespersonen lön för den tid denna medverkar i kampanjen, är det inte fråga om frivilligarbete, utan om bidrag som ifrågavarande finansiär ger åt kandidaten.

Endast en fysisk person kan utföra frivilligarbete. Sålunda är av företag givna avgiftsfria tjänster, såsom uppsättande av banderoller, alltid bidrag.

Värdet av frivilligarbete och olika gratistjänster, såsom rabatter, är mycket svårt att fastställa

Enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänförs till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning

Avgränsningen gäller sådana av utomstående erhållna prestationer som hänförs till den sedvanliga, alldagliga skötseln av föreningens verksamhet och ekonomi, såsom föreningens uppgifter som arbetsgivare och innehavare av anläggningstillgångar. Sådana prestationer kan sålunda vara exempelvis betalningar som fås för försäljning av en av partiet ägd kontorslokal eller kontorsinventarier. Förutsättningen är dock, att prestationen prissatts enligt det faktiska värdet.

Såsom hänförs till förmögenhetsförvaltningen betraktas också till exempel sedvanliga prestationer av typen försäkringsersättningar och skadestånd. Prestationer som hänförs till valkampanjens medelinsamling är emellertid bidrag som ska redovisas. Exempelvis biljettintäkterna från ett valseminarium är inte prestationer som hänförs till den sedvanliga organisationsverksamheten.

Hur sedvanlig organisationsverksamhet bedöms baseras sig på sådan verksamhet, som är sedvanlig i alla organisationer och föreningar. I detta sammanhang kan man inte beakta alla de former för medelinsamling som är typiska uttryckligen för partier och partiföreningar, även om dessa sammanslutningar betraktar dem som sin så kallade sedvanliga verksamhet. I sin berättelse B 6/2012 om tillsynen över partifinansieringen rapporterade revisionsverket som ett exempel om de förtroendevaldas avgifter som insamlas av partierna och partiföreningarna. Revisionsverket gjorde tolkningen, att de förtroendevaldas avgifter som betalas till partiet ur partilagens synvinkel är donationer som privatpersoner ger åt partiet. Enligt riksdagens revisionsutskotts betänkande (ReUB 3/2012 rd) kan avgiften för arvoden för kommunala förtroendeuppdrag utifrån de framkomna uppgifterna på goda grunder betraktas som prestationer enligt partilagen som är prissatta enligt verkligt värde och hänförs till partiets sedvanliga organisationsverksamhet, förutsatt att de inte används till medelsanskaffning för valkampanjer.

I sin berättelse B 5/2013 om tillsynen över partifinansieringen rekommenderade revisionsverket att eftersom de förtroendevaldas avgifter är en betydelsefull finansieringskälla för partierna, kunde de avgifter som upp bärs av de förtroendevalda presenteras i samband med bokslutet.

Prestationer i sedvanlig organisationsverksamhet kan vara exempelvis betalningar som fås för försäljning av en av partiet ägd kontorslokal eller kontorsinventarier till verkligt värde

Avgifter som upp bärs av de förtroendevalda kan presenteras i samband med bokslutet

Prestationer som partiet och dess partiföreningar fått av varandra

Dessa är överföringar inom partisamfundet, och de är således inte förenade med en fara för att bindningar uppkommer till utomstående finansörer. Sådana överföringar kan vara till exempel redovisningar av partistöd eller medlemsavgifter mellan partiet och partiföreningarna.

Inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som partiet eller partiföreningen bedriver

Med affärsverksamhet av permanent natur avses till sin karaktär fortlöpande affärsverksamhet, som bedrivs på den allmänna marknaden och på marknadsvillkor. Avsikten är, att partierna och partiföreningarna inte ska råka i en ogynnsam ställning när de bedriver affärsverksamhet av permanent natur på marknadsvillkor.

Affärsverksamhet av tillfällig natur är inte verksamhet av permanent natur. Exempelvis affärsverksamhet som anknyter till finansieringen av en valkampanj är i allmänhet inte av permanent natur. Även om medelinsamlingen för valkampanjen vore till sin natur mera fortlöpande och den skulle bedrivas på den allmänna marknaden, sker den i allmänhet inte på marknadsvillkor. Att ge pengar till en valkampanj är ett typiskt sätt att stöda partiet. Exempelvis biljettintäkterna från ett seminarium som ordnats för att finansiera kampanjen eller inkomster från försäljning av tavlor är således inte inkomster från affärsverksamhet av permanent natur.

Det kan i praktiken vara svårt att bedöma affärsverksamhetens permanenta natur. Partiet kan exempelvis fungera som vidareutvecklare av sina lokaler. Då bör man emellertid också betrakta i vilken mån verksamheten sker på marknadsvillkor. Om i priset enligt uppskattningen ingår väsentligt överpris, kan verksamheten inte anses ske på marknadsvillkor. Då borde åtminstone det erhållna överpriset uppskattas och redovisas som erhållet bidrag i eurobelopp.

Om ett väsentligt överpris ingår i priset på lokalen, uppskattas och redovisas det som erhållet bidrag i eurobelopp

Inkomster från placeringsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver

Sådana är exempelvis dividender och räntor på depositioner ävensom hyresintäkter från en fastighet som partiet äger. Förutsättningen är då emellertid, att det uttryckligen är fråga om placeringsverksamhet som partiet bedriver.

Statsunderstöd enligt 9 § i partilagen eller annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget

Beviljandet av ett sådant understöd baserar sig på i lag föreskrivna eller i en budget beslutade förutsättningar. I praktiken beviljas understödet med ett beslut, i vilket ändring kan sökas med besvär. Även prestationer som betalas med stöd av lagen om penningautomatstöd (1056/2001) anses omfattas av lagen.

Övriga prestationer ska enligt partilagen tolkas som bidrag.

Vidare har i partilagen föreskrivits om begränsningar i fråga om mottagande av bidrag. Bidrag vars givare inte kan klarläggas, får inte tas emot. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete. Grundlagsutskottet har emellertid understrukit, att skyldigheten att klarlägga vem som är givare bör tolkas relativt. De utredningar som avses i bestämmelsen innebär snarast en förfrågan till den som sänder eller ger bidraget om bidragets ursprungliga källa, ifall man har skäl att misstänka att bidragsgivaren endast agerar som mellanhand. Också skyldigheten att redovisa ett förmedlat bidrags givare gäller en sådan situation. Enligt utskottets betänkande (GrUB 3/2010 rd) ökar skyldigheten att klarlägga givaren med växande bidrag. Om bidragsgivaren förblir helt oidentifierad eller om bidragsförmedlaren vägrar yppa bidragskällan, får bidraget inte tas emot.

Bidrag från en och samma bidragsgivare, utom en partinära sammanslutning, får tas emot till ett värde av högst 30 000 euro per kalenderår. Detta tak för bidrag är specifikt för givaren och mottagaren. En bidragsgivare kan således ge bidrag utan begränsande tak till exempelvis till flera partiföreningar inom ett parti, så länge stödet till enskilda mottagare underskrider det belopp som stadgas i lag. Taket gäller inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning och inte heller bidrag som getts genom testamente.

I partilagen ingår ett förbud mot att ta emot utländska bidrag. Avsikten är att begränsa osakligt utländskt inflytande på Finlands politiska verksamhet. Förbudet ska inte gälla bidrag från enskilda personer eller från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning. Regleringen tillåter således att bidrag tas emot till exempel från partiets europeiska takorganisation eller från Europaparlamentet via den egna parlamentsgruppen.

Det är även förbjudet att ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligt rättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag

Bidrag från en och samma bidragsgivare får tas emot till ett värde av högst 30 000 euro per kalenderår

som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet. Med användning av lokaler avses till exempel att partiföreningen samlas i kommunens lokaler och med sedvanlig gästfrihet till exempel kaffeservering. Bestämmelser om bestämmande inflytande finns i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Företag där staten eller kommunen har bestämmande inflytande är till exempel aktiebolag med statlig majoritet och en kommuns eller flera kommuners gemensamma vatten- och elbolag.

Som offentligrättslig betraktas en sådan förening och stiftelse som genom lag eller förordning har grundats för ett särskilt ändamål. Sådana är till exempel studentkårerna och handelskammrarna. Förbudet gäller också självständiga offentligrättsliga inrättningar såsom Folkpensionsanstalten och Finlands Bank.

3 Statens revisionsverks tillsyn över partifinansieringen

Med stöd av 9 e § i partilagen (10/1969) övervakar statens revisionsverk att ett parti, partinära sammanslutningar och i understödsbeslutet avsedda föreningar (tillsynsobjekten) i sin verksamhet iakttar partilagens bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och lämnande av anknutna handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelanvändning och vid behov uppmana tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av denna lag.

Statens revisionsverk kan vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet, om handlingar eller uppgifter trots uppmaning från verket inte har lämnats, rättats eller kompletterats eller om det visar sig att handlingarna eller uppgifterna inte är riktiga och tillräckliga och försummelsen enligt en helhetsbedömning är väsentlig. Vitet döms ut av den vitesnämnd som avses i 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om den tillsyn som utövas av statens revisionsverk föreskrivs i övrigt i lagen om statens revisionsverk.

Statens revisionsverk ska årligen lämna riksdagen en berättelse om sin tillsyn över iakttagandet av partilagen.

Med sin tillsynsverksamhet och genom att publicera de på partilagen baserade redovisningarna skapar revisionsverket för sin del förutsättningar för att öppenhet i partiernas finansiering förverkligas så att partiernas bindningar kan bedömas offentligt och av medborgarna.

De i partilagen förskrivna granskningsrätterna omfattar partierna, i 9 § i partilagen nämnda föreningar som avses i understödsbeslutet samt partinära sammanslutningar.

Dessutom bör beaktas, att revisionsverket har en granskningsrätt som hänför sig till partistödet på grundval av lagen om statens revisionsverk (676/2000). Emedan justitieministeriet fungerar som primär övervakare av statsunderstödet, är revisionsverkets roll till denna del sekundär.

Antalet i partiregistret antecknade partier är 16, av vilka åtta är representerade i riksdagen och således har rätt till statsunderstöd.

Vitesnämnden kan döma ut ett vite

Emedan justitieministeriet fungerar som primär övervakare av statsunderstödet, är revisionsverkets roll till denna del sekundär

Dessutom är ett parti som inte får statsunderstöd representerat i riksdagen eftersom representationen har uppstått genom övergång från partiet till ett parti som vid övergångstidpunkten inte har varit representerat i riksdagen.

De partier som får statsunderstöd har ca 110 distriktsorganisationer och åtta separata kvinnoorganisationer. Till revisionsverket hade fram till slutet av 2014 anmälts inalles tolv partinära sammanslutningar. Antalet sammanslutningar som ska övervakas enligt partilagen och beslutet om beviljande av statsunderstöd är uppskattningsvis ca 145 sammanslutningar.

I verksamheten med att övervaka partilagen är målsättningen för revisionsverkets planering på lång sikt, att revisionsverket kan utföra en granskning hos alla tillsynsobjekt inom loppet av sex år. Det i bokföringslagen (1336/1997) fastställda kravet på förvaringstiden för verifikat och effekten av valdistriktsförändringar ska beaktas i långsiktplaneringen. I planeringen kan beaktas den uppfattning som på basis av iakttagelserna vid granskningarna uppstår angående riskerna i de skilda aktörernas verksamhet och internkontroll. Antalet granskningar är emellertid beroende av revisionsverkets resurser.

Antalet sammanslutningar som ska övervakas enligt partilagen och beslutet om beviljande av statsunderstöd är ca 145 sammanslutningar

3.1 Revisionsverkets åtgärder i tillsynen över partilagen

I partilagen har föreskrivits, att revisionsverket kan ge föreskrifter om aktuell redovisning (8 c §), specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen (9 b §) och inlämnande av bokslutshandlingar (9 d §).

Revisionsverkets åtgärder har baserat sig på följande med stöd av partilagen givna föreskrifter och instruktioner:

- Statens revisionsverks föreskrift om lämnande av i 8 c § i partilagen avsedd aktuell redovisning (360/41/2010)
- Statens revisionsverks allmänna instruktion om lämnande av i 8 c § i partilagen avsedd aktuell redovisning (358/41/2010)
- Statens revisionsverks föreskrift om framläggande av specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen i enlighet med 9 b § i partilagen och lämnande av uppgifter i enlighet med 9 d § 1 mom. i partilagen (361/41/2010)
- Statens revisionsverks allmänna anvisning om framläggande av specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen i enlighet med 9 b § i partilagen och lämnande av uppgifter i enlighet med 9 d § 1 mom. (356/41/2010)
- Statens revisionsverks föreskrift om lämnande av i 9 § 2 mom. i partilagen avsedd partinära sammanslutnings bokslut och andra uppgifter till statens revisionsverk (359/41/2010)

Föreskrifterna och anvisningarna har tillställts partierna. Anvisningarna finns även i författningsdatabasen Finlex samt på den av revisionsverket upprätthållna webbplatsen www.vaalirahoitusvalvonta.fi.

Instruktionen om behandlingen av klagomålsärenden vid statens revisionsverk (307/01/2014) upphävde och ersatte den tidigare motsvarande instruktionen (02/01/2014) den 1 januari 2015.

Revisionsverket har upprätthållit sin rådgivningstjänst som inrättades år 2010. Dessutom har revisionsverket på sin webbplats en rådgivningsavdelning med rådgivning i frågor gällande tolkning av partilagen. Rådgivning har också givits per e-post. Frågor och svar som antagits vara av mer allmän betydelse för styrningen av tolkningen, har också lagts ut på webbplatsen. Dessutom har revisionsverket i anslutning till verkställandet av partilagen ordnat diskussions- och utbildningssammankomster som är öppna för alla partier. Sådana sammankomster ordnades dock inte längre

Revisionsverket ger anvisningar och råd

under 2014.

Det datasystem som hör samman med skötseln av uppgifterna i valfinansieringslagen och partilagen fungerar som system för mottagning och publicering av både redovisningarna av valfinansieringen och de i partilagen föreskrivna redovisningarna. I det elektroniska redovisningsförfarandet kan den redovisande efter identifiering självständigt få sin redovisning publicerad på valfinansieringstillsynens webbsidor så, att redovisningarnas utseende är enhetligt. De redovisningar som lämnats i pappersform registreras hos revisionsverket utan dröjsmål i datasystemet. I inlämnandet av de uppgifter som föreskrivits i partilagen gick man in för ett helt elektroniskt redovisningssystem.

Beredskap att ta emot redovisningarna enligt partilagen i elektronisk form har funnits från början av 2011. Att säkerställa datasystemets funktionsduglighet och användbarhet är i fortsättningen ett viktigt tyngdpunktsområde och systemet uppdateras kontinuerligt efter behov.

Revisionsverket utförde under 2014 inalles 32 granskningar av partifinansiering. Året innan var antalet granskningar 25 och år 2012 sammanlagt 20. Granskningarnas utförande och de väsentligaste iakttagelserna beskrivs i kapitel 4. En förteckning över granskningarna ingår som bilaga till denna berättelse. Revisionen har utförts av ledande redovisningsrevisor, OFR Seppo Akselinmäki, ledande redovisningsrevisor, OFR Klaus Krokfors och ledande redovisningsrevisor Pontus Londen.

3.2 Granskningens mål och tillämpade kriterier

Målet för granskningarna av partifinansieringen 2014 var att säkerställa

- huruvida tillsynsobjektens lagstadgade redovisningar i enlighet med författningarna och ur synvinkeln för övervakningens behov ger på bokföringen baserade riktiga och tillräckliga uppgifter om partifinansieringen och iakttagandet av begränsningarna i fråga om bidrag och
- huruvida tillsynsobjektens bokföring är adekvat från partilagens synpunkt och de redovisningsskyldiga har iakttagit partilagens centrala bestämmelser om partifinansieringen och begränsningarna i fråga om den.

Granskningskriterierna definierades på basis av partilagen. Särskild uppmärksamhet ägnades åt iakttagandet av de i författningarna förutsatta maximala eurobeloppen av emottagna bidrag och åt de innehållsliga begränsningarna.

Granskningarna hänförde sig till samtliga riksdagspartier och deras distriktsorganisationer i Tavastland, sydöstra Finland, Savolax och Karelen. Den genomförda valdistriktsförändringen har beaktats i granskningarna. Därutöver granskades en distriktsorganisation i Helsingfors, som inte hade granskats förut. Granskningsperioden för partierna var från den 1 september 2012 till den 31 augusti 2013. I granskningsperioden ingick att lämna in de granskade organisationernas bokslut och revisionsberättelse för 2013 och de från partilagens synpunkt väsentliga bokföringsnoteringarna under ett år.

Granskningarna av distriktsorganisationerna riktades på de bokslutsuppgifter för 2011–2013 som lämnats till partifinansieringssystemet, bokföringen och kontoutdragen för tiden 1.1.2011–31.8.2014 samt de inlämnade aktuella redovisningarna och redovisningarna av valfinansieringen vid riksdagsvalen och kommunalvalen.

Tillsynsobjekten underrättades om granskningarna i maj 2014 och granskningarna utfördes i september–oktober 2014.

Granskningarna utfördes i september-oktober 2014

Fokuspunkter som beaktades vid riktandet av granskningen var följande:

- det allmänna ordnandet av tillsynsobjektets bokföring och betalningsrörelse samt skötsel av finanserna

- samt sättet för specifikation i bokföringen av stödfinansiering och kostnader ur partilagens synvinkel (exempelvis bankkonton och kassatillgodohavanden, penninginsamlingar, kontoutdrag, gåvobrev)
- iakttagandet av partilagens begränsningar i fråga om bidrag i riksdagspartierna under perioden 1.9.2013–31.8.2014 och i de granskade distriktsorganisationerna under perioden 1.1.2011–31.8.2014
- täckningsgraden för de aktuella redovisningarna på basis av bokföringen och granskning av redovisningarnas faktainnehåll
- uppföljningen av bidrag i annan form än pengar och beaktandet i redovisningsförfarandet
- förfarandena i fullgörandet av partiernas skyldighet att tillse att lokalföreningarna lämnar sina redovisningar
- jämförelse mellan av partiet och dess partinära sammanslutning eller någon annan organisation lämnade redovisningsuppgifter
- korrektheten för uttalandena i revisionsberättelsen ur partilagens synvinkel och vid behov granskning av revisionens innehåll.

3.3 Begränsningar i tillsynen

Med tanke på tolkningen av resultaten i statens revisionsverks tillsyn måste också de väsentligaste begränsningarna i tillsynen lyftas fram.

Den mest betydelsefulla begränsningen av transparensen i parti-finansieringen anknyter överlag till att de övervakade organisationerna är få i förhållande till det totala antalet partiorganisationer. Revisionsverket ska utifrån partilagen endast utöva tillsyn över partier, i understödsbeslutet avsedda föreningar och partinära sammanslutningar. Sammanlagt har revisionsverket cirka 145 tillsynsobjekt. Övriga partiföreningar övervakas inte av revisionsverket. Sålunda står största delen av partiföreningarna, det vill säga cirka 6 000 föreningar, utanför tillsynen. Att övervaka dem vore också i högsta grad en fråga om resurser.

Att övervaka de ca 6 000 partiföreningar som står utanför tillsynen skulle vara en betydande resursfråga

4 Redovisning av partifinansieringen och åtgärder i fråga om dem

Statens revisionsverk har övervakat hur redovisningarna av och handlingarna angående partifinansieringen har lämnats till det elektroniska parti- och valfinansieringssystemet. Revisionsverket har vid behov uppmanat tillsynsobjekten att komplettera eller rätta de lämnade uppgifterna samt att lämna in handlingar som saknats.

Hösten 2014 gjorde revisionsverket med stöd av 9 e § 2 mom. i partilagen (10/1969, ändrad 683/2010) granskningar på plats hos alla riksdagspartier och deras distriktsorganisationer i Tavastland, sydöstra Finland, Savolax och Karelen. Därutöver granskades en distriktsorganisation i Helsingfors, som inte hade granskats förut.

Vid granskningarna klarlades ur partilagens synvinkel och på basis av bokföringsmaterialet från 2011–2014 det allmänna ordnandet av tillsynsobjektens bokföring, betalningsrörelse samt skötsel av finanserna samt sättet för specifikation i bokföringen av stödfinansiering och kostnader och iakttagandet av begränsningarna i fråga om bidrag i partierna under perioden 1.9.2013–31.8.2014 och i distriktsorganisationerna under perioden 1.1.2011–31.8.2014.

Nio riksdagspartier och deras 23 distriktsorganisationer var föremål för granskning av partifinansieringen. Sammanlagt genomfördes 32 granskningar, jämfört med 25 år 2013 och 20 år 2012. Tillsynsobjekten underrättades om granskningarna i maj 2014, tillsynsobjekten lämnade in det begärda förhandsmaterialet till revisionsverket i huvudsak före granskningarna och granskningarna utfördes i enlighet med granskningsplanen i september-oktober 2014. På grund av valdistriktsförändringarna riktades begäranden om upplysningar samt granskningar samtidigt även till distriktsorganisationer som fått statsunderstöd men som senare lagts ned eller som senare lagt ned sin verksamhet.

Figur 2: Antalet revisioner som revisionsverket har gjort 2012–2014

Utkasten till de för granskningsobjekten specifika responspromemoriorna över granskningarna sändes ut för kommentarer i början av december 2014. De slutliga responspromemoriorna skickades till granskningsobjekten den 16 december 2014. Till samtliga riksdagspartier skickades också responsmemoriorna avseende deras distriktsorganisationer. Respons, till den del den ansågs vara befogad, skulle lämnas till revisionsverket senast den 19 januari 2015. Den erhållna responsen, närmast meddelanden om åtgärder som har vidtagits efter utkastet till promemorian och korrigeringar av teknisk karaktär, har beaktats vid utarbetandet av denna granskningsberättelse.

4.1 Tillsynsobjektens bokförings- och bokslutsförfaranden

Revisionsverkets tillsynsuppgift har inte direkt att göra med den granskade sammanslutningens allmänna bokföringsarrangemang. Revisionsverket publicerar emellertid med stöd av lagen de till verket inlämnade boksluten i sitt register över redovisningarna. Vidare ingår i revisionsverkets tillsynsuppgift att övervaka uppgörandet och inlämnandet av de i partilagen nämna handlingarna. Angående bokföringsarrangemangen och bokslutsförfarandena kan framläggas observationer med karaktären av rekommendation.

I granskningens utgångsläge gick man in för att klargöra arrangemangen i de granskade organisationernas bokföring uttryckligen med tanke på uppföljningen av den externa finansieringen. I samma sammanhang klarlades, hur tillförlitligt man på basis av kontouppgifterna i bokföringen kan sluta sig till den externa finansieringens faktiska volym.

Vid granskningen observerades i likhet med de tidigare granskningarna, att det inte är möjligt att få en tillförlitlig helhetsbild av partifinansieringen genom att klarlägga enbart inkomstfinansieringen och intäkterna enligt bokslutet. De granskade partierna och övriga sammanslutningarna har många slags bokföringstransaktioner som betraktats som genomgångsposter. Att klarlägga deras innehåll är emellertid av betydelse med tanke på bidrag som avses i partilagen.

Bokföringslagen möjliggör olika slags förfaranden för notering av gottskrivning och rättelser som minskar kontonas nettovolymer, och kan inverka på de slutsatser som dras av bokslutet och därigenom på jämförelserna av olika organisationer. Där detta avvikande förfarande har aktualiserats är det inte på basis av boksluten möjligt att skapa sig en tillräcklig bild av den faktiska volymen för partiernas externa finansiering.

Enligt 2 kap. 4 § i bokföringslagen (1336/1997, ändrad 1304/2004) ska kontantbetalning utan dröjsmål noteras kronologiskt i bokföringen för varje dag. Övriga noteringar i bokföringen får göras månadsvis eller för en motsvarande period inom fyra månader från utgången av kalendermånaden eller perioden. Vid granskningen observerades i några distriktsorganisationer väsentliga brister i bokföringens aktualitet vid granskningstidpunkten. Bokföringsskyldigheten gäller enligt 1 kap. 1 § 5 punkten alla föreningar och enligt 6 punkten alla stiftelser.

Vid granskningen observerades också det att bokföringen för 2011 i en distriktsorganisation och bokföringen för 2012 i en annan distriktsorganisation hade försvunnit. Med hjälp av bokslut och kontoutdrag kunde de dock på ett tillräckligt tillförlitligt sätt påvisa att avsaknaden av bokföringsmaterial i dessa fall inte hade någon praktisk betydelse med tanke på partifinansieringen.

Vid granskningen ägnades som tidigare uppmärksamhet åt faktainnehållet i de kontoutdrag som lämnats av bankerna. När ett parti eller en annan organisation har fått flera prestationer på sitt bankkonto exempelvis som medlemsavgifter eller donationer, har penninginrättningen kunnat presentera prestationerna som sammanställningar i kontoutdragen. Ur synvinkeln för en adekvat bokföring bör om sammanställningarna alltid presenteras en tillräcklig specifikation, så att man kan försäkra sig om att inte de enskilda prestationerna redan i sig överskrider tröskeln 1 500 euro i den aktuella redovisningen.

Vid granskningen observerades sådana samlade insättningar i ett partis bokföring för vilka alla transaktioner inte hade klarlagts. I de bokförda medlemsavgifterna ingick en inbetalning av 20 000 euro från 2013, som visade sig vara en felbetalning. Eftersom beloppet översteg redovisningsgränsen enligt partilagen, borde ändamålet med inbetalningen ha klarlagts genast och en aktuell redovisning av beloppet vid behov lämnats in. Beloppet betalades tillbaka till betalaren först efter den lokala granskningen.

Vid granskningen noterades några fall där kontoutdrag från banken saknades. Inför granskningen ombads granskningsobjektet att skaffa fram dessa och saldointyg över bankkonton med mindre användning samt att avsluta onödiga bankkonton för tydlighetens skull.

Vid granskningen observerades, såsom under tidigare år, sådana avtalsarrangemang och förfaranden, på basis av vilka det var oklart om prestationerna utgör bidrag till partiet. Därför bör särskild uppmärksamhet ägnas åt dokumenteringen av transaktionernas innehåll. Sådana transaktioner var till exempel lån, service- och hyresavtal och inbördes bidrag med samarbetspartner och ospecificerade redovisningar av kontanta kassamedel. I en lånesituation, där gäldenären inte betalar sin skuld, kan en avskrivning av skulden bli ett bidrag till förmånstagaren.

Innehållet i och omfattningen av de till revisionsverket inlämnade boksluten varierar. De till revisionsverket inlämnade bokslutshandlingarna är i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) avsedda offentliga handlingar, vilka också publiceras. Eftersom bokslutet enligt partilagen publiceras i en webbtjänst, borde i det inte inkluderas icke-offentliga uppgifter såsom

Bokföringsskyldigheten gäller alla föreningar och stiftelser

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt dokumenteringen av lånens och avtalens innehåll

personbeteckningar eller bankkontonummer. Å andra sidan borde de bokslut som lämnas till det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen vara fullständiga, det vill säga de borde innehålla alla numrerade sidor i bokslutet. I anslutning till inlämnandet av boksluten borde partiet lämna in kopior av de under-tecknade bokslutshandlingarnas original, så att det är möjligt att fastställa att det är fråga om de slutgiltiga handlingarna.

Att 9 a § 1 mom. i partilagen ger rum för tolkningar av de nya bokslutsskyldigheternas tillämpning framgick vid granskningen, såsom vid tidigare granskningar, genom att tolkningen av vilka uppgifter som ska presenteras i samband med bokslutet har varierat.

Vid granskningen framkom situationer, där tolkningsmånen vad de ekonomiska gränserna mellan ett parti eller en annan sammanslutning beträffar också avspeglades i bokföringen. Exempelvis gränsdragningen mellan partiet och dess riksdagsgrupp samt mellan riksdagsgruppen och riksdagen har gett rum för tolkningar. Riksdagsgruppernas ställning har emellertid förändrats genom lagen om riksdagsgrupper (979/2012) som gavs den 28 december 2012 och trädde i kraft den 1 januari 2013.

Vid granskningen observerades också ett fall där ett partis distriktsorganisation och kvinnoorganisationens distriktsorganisation hade haft en gemensam ekonomi på så sätt att kvinnoorganisationens distriktsorganisation inte hade haft en särskild bokföring, men att detta inte framgick av vare sig bokslutet eller revisionsberättelsen för partiets distriktsorganisation. Partiet har dock uppmanat sina distriktsorganisationer att avveckla de kvarstående systemen för gemensam ekonomi enligt föråldrad praxis.

4.2 Tillsynsobjektens revisionsberättelser

Bestämmelserna i 9 c § i partilagen om ordnandet av revisionen trädde i kraft den 1 januari 2011. Bestämmelsen tillämpas på revision av partier som får statsunderstöd och i understödsbeslutet avsedda föreningar samt partinära sammanslutningar. Bestämmelsen tillämpas inte på de partier som inte får statsunderstöd.

Enligt revisionslagen är inte alla föreningar skyldiga att välja revisor, utan en del av de föreningar på vilka 9 c § i partilagen inte tillämpas kan välja en verksamhetsgranskare, som gör upp en verksamhetsgranskningsberättelse. I partilagen har inte beaktats val av verksamhetsgranskare och verksamhetsgranskningsberättelse utan endast revisionsberättelser. Statens revisionsverk publicerar emellertid också verksamhetsgranskningsberättelserna.

Enligt 9 c § i partilagen ska revisorn för ett parti som får statsunderstöd och en i understödsbeslutet avsedd förening vara auktoriserad revisor, det vill säga i praktiken CGR, GRM eller OFR eller en motsvarande auktoriserad sammanslutning.

Revisorn uttalar sig i revisionsberättelsen förutom om vad som föreskrivits i revisionslagen, dessutom om

- 1 huruvida statsunderstödet har använts och rapporterna om dess användning har utarbetats enligt bestämmelserna i denna lag och villkoren i understödsbeslutet och
- 2 huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget samt om redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har iakttagits.

Revisorn för en partinära sammanslutning och för en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond är en partinära sammanslutning ska, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidrag har iakttagits i den partinära sammanslutningens verksamhet.

Vid granskningen sågs konsekvenserna av 9 c § i partilagen i att de nya revisionsförpliktelserna i lagrummet fortfarande har tillämpats på varierande sätt efter den 1 januari 2011. En del av partisammanslutningarnas revisioner för 2012 hade alltså gjorts av andra än auktoriserade revisorer. Också innehållet i uttalandena i revisionsberättelserna varierade så, att i dem saknades uttalanden enligt 9 c § i partilagen. Revisorerna för en del sammans-

lutningar har dessutom gett separata uttalanden eller meddelanden. Lagstadgade uttalanden har också lämnats in efter granskningen. En del av de granskade hade förutom revisionsberättelsen också en verksamhetsgranskningsberättelse.

Syftet med partilagen är att tillsynen över bestämmelserna i partilagen väsentligen baserar sig på de egna revisionerna av partierna som får statsunderstöd, deras distriktsorganisationer och kvinnoorganisationer. Partilagens särskilda bestämmelser om revision gäller inte partier som inte får statsunderstöd och inte heller partiernas partiavdelningar och lokalföreningar. Systemet för tillsyn över partisammanslutningarna baserar sig således i stor utsträckning på att för partierna och deras distriktsorganisationer väljs sakkunniga yrkesrevisorer och att dessa är förtrogna med sin uppgift och de rapporteringskrav som är förenade med den. Enligt revisionsverkets iakttagelser har så inte ännu skett till alla delar, emedan brister har observerats i flera övervakade sammanslutningars revisionsberättelser. Till denna del har tillsynssystemet inte ännu helt fungerat på avsett sätt.

Brister har observerats i revisionsberättelserna för flera sammanslutningar som ska övervakas

4.3 Inlämnande av tillsynsobjektens bokslutsuppgifter samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen

Enligt 3 kap. 6 § (ändrad 1304/2004) i bokföringslagen (1336/1997) ska bokslutet och verksamhetsberättelsen upprättas inom fyra månader från räkenskapsperiodens utgång. Enligt 9 d § i partilagen ska partiets bokslutshandlingar och de uppgifter som anges i partilagens 9 a § 1 mom. lämnas till revisionsverket inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Handlingar och uppgifter som gäller föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts och handlingar som förutsätts av partinära sammanslutningar inom tre månader från det att bokslutet har fastställts.

Så gott som alla i partilagen avsedda bokslutsuppgifter som gäller år 2013 samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen har lämnats in till det av statens revisionsverk upprätthållna elektroniska registret över redovisning av partifinansieringen. En del av uppgifterna har inlämnats till systemet först under granskningens gång.

Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem. Noggrann dokumentering av motiveringarna till specifikationen underlättar också upprättandet av specifikationen och den senare verifieringen av uppgifterna. Dessvärre varierade nivån på dokumenteringen.

Revisionsverket skickade en uppmaning att lämna in de bokslutsuppgifter som saknades till fyra tillsynsobjekt som ska lämna in bokslut. Året innan var antalet 15. Med undantag av en distriktsorganisation inlämnades alla bokslutsuppgifter under 2014. Verket skickade två aviseringar om vite, såsom året innan, men inga beslut om föreläggande av vite. Året innan skickades ett beslut och även då inlämnades bokslutsuppgifterna före utgången av tidsfristen.

Statsrådets kansli gjorde utifrån Sannfinländarna rp:s yrkanden med stöd av 51 § i förvaltningslagen (434/2003) ändringar i beslut om understöd enligt 9 § i partilagen för politisk verksamhet. Besluten var VNK/1816/25/2010 (för tiden 1.1.2011–30.4.2011), VNK/403/25/2011 (1.5.2011–31.12.2011), VNK/1664/25/2011

(1.1.2012–31.12.2012) och VNK/1866/25/2012 (1.1.2013–31.12.2013).

Revisionsverket har med anledning av brevet upptagit Perussuomalaisten Helsingin piiri ry som tillsynsobjekt i registret och föreningens namn har i beslutet korrigerats i stället för Helsingin Perussuomalaiset ry. De felaktiga uppgifter som partiet lämnat in om Helsingin Perussuomalaiset ry och som upptäcktes vid granskningen hösten 2013 har raderats från systemet, och partifinansieringen för Perussuomalaisten Helsingin piiri ry granskades hösten 2014.

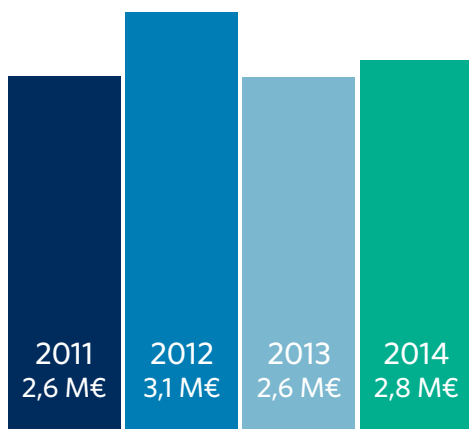
Såsom under tidigare år, erhöles alla bokslutsuppgifter som avses i partilagen inte mödölöst i elektronisk form och så att de motsvarade handlingen i original, utan uppgifter måste fortfarande begäras och i viss utsträckning också undantagsvis läsas in genom skanning på revisionsverket. Det bör noteras att andra handlingar än de som fastställs i lag inte publiceras i det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen.

Alla bokslutsuppgifter har inte erhållits mödölöst i elektronisk form och så att de har motsvarat handlingen i original

4.4 Aktuella redovisningar och komplettering av dem

Enligt 8 c § i partilagen ska en redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning har fått och uppgift om givarens namn lämnas till statens revisionsverk. Redovisningen ska lämnas, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som partiet, partiföreningen eller den partinära sammanslutningen har erhållit från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Den aktuella redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger 1 500 euro. Om bidrag som getts av en och samma givare bör således vid behov lämnas flera redovisningar.

Till registret för redovisning av partifinansieringen meddelades med aktuella redovisningar bidragsprestationer till partiföreningar och partinära sammanslutningar till ett totalt belopp av cirka 2,8 miljoner euro under 2014. År 2013 uppgick det redovisade beloppet till cirka 2,6 miljoner euro, år 2012 till cirka 3,1 miljoner euro och år 2011 till totalt 2,6 miljoner euro.

Figur 3: Stöd på över 1500 euro som redovisats till revisionsverkets register över redovisning av partifinansieringen (aktuella redovisningar) 2011-2014

Siffrorna är inte direkt jämförbara eftersom redovisningarna kan kompletteras i efterskott. En del av kompletteringarna följer av de granskningar av partifinansieringen som utförts under de

fyra senaste åren. Av de uppdaterade redovisningarna som publicerats i registret framgår de kompletteringar som gjorts efter den tidsfrist som fastställs i partilagen.

Vid granskningen observerades, att största delen av de bidragsprestationer som tillsynsobjekten fått har redovisats som aktuella redovisningar till det av revisionsverket upprätthållna elektroniska registret för redovisningar. Vid granskningen framkom emellertid sådana i partilagen avsedda bidragsprestationer, som inte hade redovisats till systemet. Enligt den uppfattning som fåtts vid granskningen har en del av de försummade redovisningarna berott på oaktsamhet.

Redovisningarna skulle kompletteras och korrigeras under granskningarnas gång.

Vid granskningen klarlades också hur partierna har sört för inlämnandet av partiföreningarnas aktuella redovisningar. På basis av granskningen kan man rekommendera att partierna mer systematiskt än för närvarande ska informera sina lokalföreningar om skyldigheterna enligt 8 c § i partilagen och vid behov enas om en arbetsfördelning som gör det möjligt att i praktiken fullfölja redovisningsskyldigheten.

En del av de typer av prestationer som inte har redovisats är prestationer som ger rum för tolkning, oftast ändå i partilagen avsedda lagenliga men redovisningspliktiga prestationer, som inte i lagen särskilt har uppräknats som undantag från redovisningsskyldigheten. Tillsynsobjekten ansåg vanligtvis sådana prestationer eller i övrigt förmåner med penningvärde som genomgångsposter eller avtalsbaserade transaktioner.

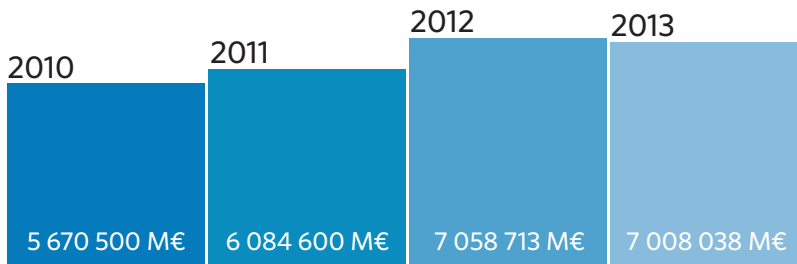
I de aktuella redovisningarna hade inte alltid tagits med erhållna kostnader för reklam, för utbildning och därtill anknutet läromaterial erhållit bidrag, erhållen hyra eller från den sedvanliga prisnivån avvikande hyror, erhållen delbetalning av lön till exempel "riksdagsledamöters genomslagsprovisioner". Ur tillsynens synvinkel måste man tolka till vilken del prestationerna eller förmånerna med penningvärde är bidrag och till vilken del det rör sig om tillåten sedvanlig verksamhet. Det väsentliga är emellertid, att partilagen syftar till transparens i finansieringen, vilken förverkligas med de aktuella redovisningarna. Om en organisation som avses i partilagen är involverad i olika finansierings- och avtalsarrangemang, bör den också själv begrunda, huruvida det är fråga om bidrag enligt partilagen.

Under granskningens gång har partierna och övriga sammanslutningar lämnat ett stort antal nya aktuella redovisningar. En del av dem gäller betydande belopp. När bidraget i pengar eller i annan form är betydande, kan det också bli aktuellt att anmäla en ny partinära sammanslutning till revisionsverket.

Tillsynsobjekten har under granskningens gång uppmanats att följa med de erhållna bidragen kumulativt så att redovisnings- och maximigränsen iakttas.

Trots att förtroendevaldas avgifter inte behöver uppges i den aktuella redovisningen har de en betydande ekonomisk roll. Enligt uppgift från skattemyndigheterna uppgick avgifterna till förtroendevalda 2013 till totalt 7 008 038 euro, 2012 till 7 058 713 euro, 2011 till totalt 6 084 600 euro och 2010 till totalt 5 670 500 euro.

Tillsynsobjekten har uppmanats att följa med bidragen även kumulativt

Figur 4: Avgifter till förtroendevalda enligt uppgifter från skattemyndigheterna 2010-2013 (källa: Skatteförvaltningen)

Alla de aktuella redovisningar som har gjorts upp och kompletterats under granskningens gång har publicerats i registret för redovisningar på de av revisionsverket upprätthållna webbsidorna. Av publiceringen av den aktuella redovisningen kan man se, om redovisningarna har gjorts upp eller kompletterats efter den bestämda tid som avses i partilagen.

4.5 Iakttagande av begränsningarna i fråga om bidrag

I 8 b § i partilagen föreskrivs om begränsningar i fråga om mottagande av bidrag. Begränsningarna var också föremål för granskningen.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Detta gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning och inte heller bidrag som getts genom testamente.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får ta emot utländska bidrag bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet.

Ett parti och en partiförening ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 1 500 euro.

Enligt 8 b § i partilagen får utländska bidrag tas emot bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning. Vid granskningen framkom likväl också bidrag från utlandet. Betalningar hade kommit genom mellanhänder från Europaparlamentet. Dessa kan åtminstone till en del betraktas som förbjudna bidrag, för i partilagen ingår inte undantag som gäller bidrag som betalas av internationella organisationer.

Vid granskningen observerades inte testamenten, aktiedonationer eller prestationer eller medel utanför bokföringen.

Vid granskningarna 2014 framkom inga prestationer eller icke-pekuniära bidrag vilka översteg 30 000 euro från sådana sammanslutningar, vilka inte har varit partiföreningar eller av partiet anmälda partinära sammanslutningar. Inga nya partinära sammanslutningar har heller meddelats till revisionsverket efter granskningarna.

På basis av granskningen kan konstateras att i praktiken har partierna och de andra sammanslutningarna lämnat aktuella redovisningar närmast av donationer, prestationer av närstående sammanslutningar och olika deltagaravgifter. De redovisade volymerna under pågående granskning har ökat.

Så som ovan har konstaterats tyder tillsynsobservationerna på att de redovisningsskyldiga fått rikligt med bidrag eller prestationer av bidragskaraktär för vilka de har försummat att lämna in aktuella redovisningar. Sådana är åtminstone erhållna hyres- och lönebidrag, kostnader för reklam samt utbildnings- och materialbidrag. Utifrån granskningen har de redovisningsskyldiga lämnat nya eller korrigerade aktuella redovisningar, med vilka situationen delvis har lagts till rätta.

Vid granskningen observerades inga sådana prestationer som enligt partilagen vore entydigt förbjudna och för vilka aktuell redovisning saknades. Sådana typer av prestationer var bland annat reseersättningar och andra kostnadsersättningar från utlandet och riksdagsgruppen.

Enligt 8 § 2 mom. 1 punkten i partilagen betraktas som bidrag inte sedvanligt frivilligarbete. Gränserna för sedvanligt frivilligarbete lämnar rum för tolkning, men frågan är av betydelse vid bedömning av när sedvanligt frivilligarbete blir icke-pekuniärt bidrag.

Enligt 8 § 2 mom. 6 punkten betraktas som bidrag inte understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget. Vid granskningen fäste man uppmärksamhet vid bidrag som vissa distriktsorganisationer hade fått av kommunen, men det är inte revisionsverkets uppgift att utvärdera dokumenteringen i kommunens budget och bidragsförfaranden. Eftersom bidragen tas upp som prestationer i mottagarens bokföring, bör även givaren – med tanke på partifinansiering – vara noga med hur bidragen dokumenteras och tas upp i bokföringen.

Riksdagens revisionsutskott har i sitt betänkande 9/2013 rd lyft fram som utvecklingspunkter för parti- och valfinansieringstillsynen bland annat otillåtna stöd i fråga om partiets roll som arbetsgivare, finansiering från utländska institutioner, finansiering av riksdagsgrupper/fullmäktigegrupper och andra offentliga samfund

Vid granskningen observerades inte testamenten, aktiedonationer eller prestationer eller medel utanför bokföringen

samt förfaranden vid förmedlade bidrag och genomfakturering. Med andra ord har utskottet i sitt utlåtande beaktat tidigare observationer från tillsynen av partifinansieringen.

I februari 2014 förutsatte riksdagen att statsrådet utreder de behov av att revidera lagstiftningen om val- och partifinansiering som riksdagens revisionsutskott har föreslagit i sitt betänkande. Dessutom rekommenderade Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i sin rapport gällande riksdagsvalet 2011 en del reformer av val- och partifinansieringen i Finland. Den 21 november 2014 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgiften att bereda översynen över val- och partifinansieringen. Arbetsgruppens mandatperiod är från den 1 december 2014 till den 15 april 2015.

Partiernas, de i understödsbeslutet avsedda föreningarnas samt de partinära sammanslutningarnas bokslutshandlingar har lämnats till det elektroniska systemet för redovisning av partifinansieringen. Enligt 9 d § i partilagen ska partiet lämna in bokslutshandlingarna inom tre månader från det att bokslutet har fastställts. En i understödsbeslutet avsedd förenings bokslutshandlingar ska lämnas inom en månad från det att bokslutet har fastställts. Systemets huvudanvändares roll och ett aktuellare inlämnande av uppgifterna än för närvarande är viktiga med tanke på den transparens som är avsikten med systemet.

I princip hade de granskade sammanslutningarnas bokföring skötts adekvat så att tillsynen enligt bestämmelserna i partilagen kunde verkställas utifrån bokföringen. Revisionsverket framhåller ändå alltjämt att alla bokföringsskyldiga ska hålla sin bokföring à jour så som avses i 2 kap. 4 § i bokföringslagen (1336/1997, ändrad 1304/2004). Det är också skäl att ägna uppmärksamhet åt dokumentationen om lån och avtal, bokföringens specifikationsätt och aktualitet, hanteringen av medlemsavgifter och redovisningen av kassamedel. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem.

Enligt statens revisionsverks observationer förekommer det brister i valet av revisorer för flera övervakade sammanslutningar eller i deras revisionsberättelser. Till revisorer har inte alltid valts auktoriserade revisorer så som fastställs i partilagen. Revisorerna för partierna och deras distriktsorganisationer eller partinära sammanslutningar har inte alltid i sina revisionsberättelser inkluderat de uttalanden som förutsätts i 9 c § i partilagen. Till denna del har det primära tillsynssystemet som huvudsakligen gäller sammanslutningar som får statsunderstöd således inte ännu helt fungerat på avsett sätt.

Dokumenteringen av de ekonomiska transaktionerna kräver uppmärksamhet. Vid granskningen går man in för att klargöra de erhållna prestationernas faktiska innehåll på basis av tillgänglig dokumentation. Ifall dokumentation av prestationens innehåll saknas, kan den erhållna prestationen tolkas som ett bidrag som

bör redovisas. Mottagande av genomgångsposter och ersättningar som ger rum för tolkning borde undvikas.

Enligt partilagen räknas som bidrag prestationer som erhållits i form av pengar, varor och tjänster eller på annat sätt. De prestationer vilka inte räknas som bidrag har fastställts i 8 § och 8 a § i partilagen. Begreppet bidrag är således synnerligen täckande ur partilagens synvinkel. Partierna och partiföreningarna borde fortlöpande hålla ett öga på de erhållna prestationerna utgående från det bidragsbegrepp som har definierats i partilagen.

Registret för redovisning av partifinansiering syftar till att främja transparensen, och arten för en erhållen prestation kan klarläggas i redovisningarna med tilläggsupplysningar. Bidragsbegreppet bör likväl utvidgas utifrån verkliga omständigheter och tillsynsobservationer. Riksdagens revisionsutskott har också i sitt betänkande 9/2013 rd påtalat behovet av att precisera begreppet.

I fråga om granskningsobjekten kan konstateras, att de aktuella redovisningarna efter kompletteringarna till väsentliga delar är riktiga och ger till väsentliga delar riktiga uppgifter om de bidrag som de granskade sammanslutningarna har emottagit.

Eftersom de förtroendevaldas avgifter är en betydelsefull finansieringskälla för partiföreningarna, kunde de avgifter som uppbärs av de förtroendevalda presenteras i samband med bokslutet.

Partierna bör se till, att partiföreningarna vid behov lämnar sina aktuella redovisningar till statens revisionsverk.

Vid granskningen observerades inga väsentliga direkta bidragsprestationer som entydigt skulle ha stridit mot begränsningarna i fråga om bidrag enligt 8 b § i partilagen och härrört från en annan organisation än en partinära sammanslutning. Därför bör aktörerna fortlöpande bedöma om olika prestationer inbegriper bidrag som avses i partilagen.

Enligt tillsynsobservationerna bör informationsgången mellan partiet och dess partiföreningar effektiviseras.

I februari 2014 förutsatte riksdagen att statsrådet utreder de behov av att revidera lagstiftningen om val- och partifinansiering som riksdagens revisionsutskott har föreslagit i sitt betänkande. Dessutom rekommenderade Organisationen för säkerhet och

samarbete i Europa (OSSE) i sin rapport gällande riksdagsvalet 2011 en del reformer av val- och partifinansieringen i Finland. Den 21 november 2014 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgiften att bereda översynen över lagstiftningen om val- och partifinansiering. Arbetsgruppens mandatperiod är från den 1 december 2014 till den 15 april 2015. På så sätt finns det praktiska förutsättningar för att bereda de ändringar som behövs i bestämmelserna om partifinansiering redan under 2015.

Granskade organisationer	Granskningsort	Granskningsdatum
Hämeen Kokoomus ry	Tavastehus	25.9.2014
Hämeen Sosialidemokraatit ry	Tavastehus	17.10.2014
Hämeen Vasemmistoliitto ry	Tavastehus	24.9.2014
Hämeen Vihreät ry	Helsingfors	29.9.2014
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry	Helsingfors	9.10.2014
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry	Kouvola	9.10.2014
Kaakkois-Suomen Vasemmistoliitto ry	Kotka	10.10.2014
Kaakkois-Suomen Vihreät ry	Nyslott	2.10.2014
Kansallinen Kokoomus r.p.	Helsingfors	19.9.2014
Keskustan Etelä-Hämeen piiri ry	Tavastehus	25.9.2014
Keskustan Karjalan piiri ry	Villmanstrand	3.10.2014
Keskustan Kymenlaakson piiri ry	Kouvola	10.10.2014
Keskustan Pohjois-Karjalan piiri ry	Joensuu	30.10.2014
Keskustan Päijät-Hämeen piiri ry	Lahtis	24.9.2014
Muutos 2011 r.p.	Kervo	8.9.2014
Perussuomalaiset r.p.	Helsingfors	9.9.2014
Perussuomalaisten Helsingin piiri ry	Helsingfors	4.9.2014
Perussuomalaisten Hämeen piiri ry	Lahtis	6.10.2014
Perussuomalaisten Pohjois-Karjalan piiri ry	Joensuu	29.10.2014
Pohjois-Karjalan Vasemmisto ry	Joensuu	29.10.2014
Savo-Karjalan Kokoomus ry	Helsingfors	16.10.2014
Savo-Karjalan Sosialidemokraatit ry	Joensuu	30.10.2014
Savo-Karjalan Vihreät ry	Kuopio	15.10.2014
Suomen Keskusta r.p.	Helsingfors	16.9.2014
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.	Helsingfors	5.9.2014
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Hämeen piiri ry	Riihimäki	7.10.2014
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Kymen piiri ry	Villmanstrand	3.10.2014
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Pohjois-Karjalan piiri ry	Joensuu	31.10.2014
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	Helsingfors	14.10.2014
Svenska folkpartiet i Finland r.p.	Esbo	3.9.2014
Vasemmistoliitto r.p.	Helsingfors	2.9.2014
Vihreä liitto r.p.	Helsingfors	17.9.2014

STATENS REVISIONSVERK
ANTTIGATAN 1, PB 1119, 00101 HELSINGFORS
TELEFON +358 9 4321, WWW.VTV.FI

ISSN 1796-9549 (HÄFT.)